

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolesőbb árszabály szerint vétetnek fel

TARTALOM.

Üdvözlő felirat az új földmívelési miniszterhez.
Gazdasági tanulmány. VI. Szentersébeti Szakáts Péter.
Még egyszer a löhere-pusztító bogárról. Péter Béla.
A pulya tyúk. Grubicy Géza.

Vegyesek.

Jövő héten tartandó országos vásárok. — Őszi lóvásár Budapesten. — Oroszország gabonatermése. — Méhészeti kiállítás. — Takarmánykivitelünk Romániába. — Kikötők versenye — Gyümölcs vásár és kiállítás Nyitrán. — Filloxera zárlatok. — Szőlők állása. — Az Erdélyrészi Kárpát-egyesület — Kühne E. mosoni gazdasági gépgyáranak főárjegyzéke.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Üdvözlő fölrirat az új földmívelési miniszterhez.

Földmívelés ügyünk új Ministere: *Festetics Andor gróf* az erdélyi gazdasági egylet leiratban tudatta Miniszterre történt legfelsőbb kineveztetését; a melyre ezen gazdasági egylet meglehangu fölriratban üdvözölte az új ministert

Ugy a leiratot, mint az erre kelt üdvözlő fölriratot közöljük a következőkben:

I. A miniszter leirata.

Az erdélyi t. gazdasági egyesületnek
Kolozsvárt.

Ő császári és apostoli királyi Felsege, Ischben f hó 16-án kelt legfelsőbb kéziratával engem földmívelésügyi magyar miniszterévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Midőn tehát a mai napon a földmívelésügyi ministerium vezetését átveszem, szívesen ragadom meg az alkalmat annak kijelentésére, hogy hazánk földmívelésügyi érdekeinek előmozdítására irányuló tevékenységemben a t. gazdasági egyesület közreműködésére is számot tartok, sőt reményelem, hogy a t. gazdasági egyesületben e téren mindig erős támaszt találndok. Örömmre fog szolgálni, ha a t. gazdasági egyesületnek üdvös törekvéseit előmozdithatom.

Budapesten, 1894. évi július hó 26. án.

Gróf Festetics Andor.

II. Az erdélyi gazdasági egylet üdvözlő felirata.

Nmltgu földm. m. kir. Minister úr!

Kegyelmes urunk!

Örömmel olvastuk Nagyméltóságodnak f. é. 776. eln. sz. a. kelt magas leiratából, hogy magyar kor-

mányunk földmívelési tárcajának kezelé-ét Királyunk Ő Felsege Nagyméltóságodra méltóztatott legkegyelmesebben ruházni.

Teljes bizalommal vagyunk eltelve Nagyméltóságod iránt, mert bizton hisszük és reméljük, hogy hazánk mezőgazdasági ügyének legfőbb vezetése a Nagyméltóságod kezébe, a legjobb kezekbe lett letéve

Hazánk létalapját mezőgazdasága képezi s ennek ugy jelene, mint jövője mezőgazdaságával oly szorosan összefügg, hogy minden irányu culturalis haladását és boldogságát ez irányítja és szabja meg

Épen azért meg vagyunk győződve, hogy Nmltgodnak összes törekvése mezőgazdaságunk culturájának előbb vitelére irányul, melyhez Erdélyi Gazdasági Egyletünk a midőn a legöszintébb szívet szerencsét kíván, Nagyméltóságodat magas új állásában a legmelegebben üdvözli.

Gazdasági Egyletünk töle telhetőleg már 50 év óta szolgálja hazarészünk gazdasági ügyét a rendelkezésére álló eszközökkel s céljai kivitelében és törekvései elérésében, ezen idő alatt, a magas földmívelési kormány támogatását szerencsés volt élvezni

Midőn ez uttal bátrak vagyunk kérni Nagyméltóságodat, hogy jóakarátát és szíves támogatását egyletünkre, további céljai megvalósításához, szintén kiterjeszteni méltóztaték, viszont szabadjon följánlanunk készséges szolgálatainkat s véleményezéseinket mindakkor és ott, a midőn és a hól Nagymltgod ezeket igényelni méltóztat.

Ismételt szerencse kívánatunk és mély tiszteletünk nyilvánítása mellett vagyunk Nmltgodnak

Kolozsvárt 1894. aug. hó

alázatos szolgálói

az erd. gazd. egylet nevében

Szabó József, s. k.

egyl. elnök.

Sz. Szakáts Péter, s. k.

egyl. titkár.

Gazdasági tanulmány.

VI.

Mágoctól—Mezőhegyesig.

„Sík a pusztá, sem halma, sem erdeje“
Hegyvidéki ember az ő szűk látkörű otthonában nem tudja fölfogni s képzelettel utólrni: mi az a sík alföld, mi az a pusztá?

El nem képzelheti, hogy lehet olyan része a világnak, a hol a láthatárt nem halmok, bérczek,

hegyek és sziklaesuesok képezik, hanem az égboltozatnak, mérhetlen messzeségben; a sík egyenes földszínttel való ölelkezése.

Épen azért a pusztának elől irt gyönyörű költői jellegzését sem tudja annak igazi értelmé szerint felfogni. Ezt látni és megismerni kell, hogy fenségével az ember lelkét elbűvölje és képzelmét bámulatba ejtse.

Alkalma nyilt erre is társaságunk azon tagjainak, a kiknek ez volt első útjuk a sík alföldön.

Beh szép is volna ez a világ s benne a mi szép országunk, ha mindig csupán költői ihletégtől áthatva szemlélhetnők és mérlegelhetnők.

Ámde a gazda minden bájai mellett is más szemmel nézi és a mágocti uradalom tüzvérti lovai által gyorsan ragadott kocsinkról szemlélődve, igazán elszomorító jelenségek tüntek fel.

A kukoricza sok helyen június 27-én még alig arasznyi magas, beteges sárga színű. A kalászosok is itt-ott alig haladják meg a kukoriczát, ugy hogy kérdés, vajjon kifizeti-e magát a learatása s nem jobb lenne-e a lábán száradni hagyni?

Ha ezt felső Magyarországnak vagy a Székelyföldnek havasi climája alatt, 25—45 foku hajlással és 3 ujjnyi vastag sárga agyag termő réteggel bíró talaján látnók, azt mondanók rá: a kukoriczának és más kényesebb természetű cultur növénynak ez nem hazája, tehát balgaság volt ide is vetni ezen növényeket, de az alföldnek ugynevezett kanaánján, a bánatban látni ezt, valóban elszomorító.

De mint mindennek ugy ennek is meg van a maga oka: két hónapon át mondhatni semmi eső nem volt ezen a vidéken s a hosszas szárazság folytán a növényzet nem fejlődhetett.

„Sík a pusztá, sem halma, sem erdeje.“

Hogy halma nincs, az mit sem tesz, de hogy erdeje nincs, az bün és véték, mert akkor több volna a csapadékja és egyáltalán rendszeresebb az időjárása, a mi kiszámíthatlan mérvben növelné az alföld értékét s hogy ez nincs így, feleljenek érette maguk az emberek.

Kocsink megáll s elmélkedésünk fölcudva, az orosházi pályabáz előtt találjuk magunkat.

Gyorsan rendbe szedjük pondgyaszainkat, jegyeket váltunk s néhány perc mulva (délután 3 óra 13 percz után), a mágocti gyors lábu lovak helyett, a megzabolázott gőz által még gyorsabban röpitett vonat iramlík velünk a magyarországi agrár socialismus gyupontja: Hódmező-Vásárhelyfelé

Rettenetes nagy társadalmi okai lehetnek annak, hogy a nép épen itt elégedetlen, a hol az látszik, hogy a mindenható mindentről gondoskodott,

Káposztarepcze, tarlórépamag, pohánka, mustár, őszi bükköny, homok bükköny, őszi borsó

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében, Budapesten.

Raffiaháncs, 5 kilós postacsomag, bérmentve 3 forint 90 kr.

a mi megelégedést nyújthat, csak élni kell tudnivala.

Elhagyva Hódmező-Vásárhelyt, az egyhangu sikrágon rövid idő alatt, 4 óra 38 perczkor Szegedre értünk.

Az állomásra beérkezett vonatról lefelé czihe-lődés közben, egy ritka kedves, előzékeny uri ember kérdezősködik a társaság vezetője után, a kivel épen szemtől szembe jöve, mint a társaság „Szakács”-a bemutatam magamat utána ennek tagjait, Bakay Nándor urnak, hazánk kender termelése és kikészítése s feldolgozása ügye első és legbuzgóbb s ennek sok áldozatot hozott apostolának.

Első és egyetlen eset volt, hogy leghűbb társunk: utitáskáinktól itt meg kellett válnunk és két külön uton haladnunk. Az övök volt a kényelmesebb: a „Tisza szálló”-ba tartottak, mi pedig kocsikra szorulva, a kedves Bakay bátyánk vezetése alatt hajtottunk a „Szegedi kenderfonó gyár”-ba, melynek irodája ajtajában a gyár derék, nyájas igazgatója fogadott.

Ennek megszemlélése után, utközben alkalmunk nyílt megtekinteni Szeged sz. kir. városának a maga nemében pártját ritkító városházát és annak tanácsstermét.

Onnan át a Tiszán a „Magyar kender és lenipar részvénytársaság gyárába hajtottunk.”

Nagy merészséget követnének el, ha kivált ilyen rövid szemle után egy kenderfonó gyárnak a leírását csak meg is kísérelném. Egy olyan labirintba jutnék, a melyben a sok fonál közül csak egyetlenegy hiányzanék: az *Ariadne fonala*, a mely onnan kivezessen.

Legyen elég annyit mondanom, hogy kedves vezetőnk Bakay bátyánk elmondotta mielőtt a gyárba beléptünk volna, hogy mire kell főként figyelniük, mert úgy mond: „Ott bent már nem értjük meg egymást.”

Igaza volt, mert ahhoz hasonló csörömpölést, zugást, zsvajt, mint egy kenderfonó gyárban ember nem hallhat sehol. Az a temérdek ördögös orsó, csörölő, motolla (mondhatnám tán ördög-motolla), az emberi észnek összesen is, egyenként is mindannyian bámulatra méltó csodái, oly rettenetes zakatolást visznek véghez, hogy aki halló-érzé- kére kényes, az itt ugyan sok időt ne töltsön. Egy-átalán nem lehet attól tartani, hogy a munkások tracscsolással ellopják a drága időt.

Oly iparág, és oly nagyszertű gyárak, a melyek, ha meg nem volnának szégyelhetné magát Magyarország és hogy megvannak Bakay Nándor urnak leges-legelső és legnagyobb érdeme és legnagyobb vesztesége. Hja, mi olyan nemzet vagyunk, a mely a nagy alkotások létrehozóit sokszor veszteséggel jutalmazzuk s azután kinevetjük, hogy milyen jó bolond volt: másoknak alkotott. Vigasztalódjék Bakay bátyám, ő nemcsak másoknak, hanem első sorban a honnak alkotott s elvégre is tudjuk, érezzük, hogy minden tettünkért elismerésre nem számíthatunk.

Megtekintettük nagyjából Szeged városát is, láttunk a Tiszán horgonyozni egy dunai monitort és gyönyörködtünk Szeged remek palotáiban.

„Szeged nem vót, hanem lösz”, mögmonta a Király — az árvíz pusztítása után — mondja a szegedi civis. Beteljesült. Remek város.

Bakay bátyánk fogadja ez alkalommal is leg-öszintébb köszönetünket szíves vezetése és előzé-kenységeért.

Este kintinő halpaprikást ettünk, aztán lefeküdtünk, keveset aludtunk és június 28-án reggel 4 óra 20 perczkor — szegedi paprikával ellátva — Mezőhegyes-, hazánk ezen mezőgazdasági gyöngye felé vettük utunkat, hová egy percczel 7 óra előtt pontosan megérkeztünk.

Ismét régi ismerősök, jó barátok.

Az állomásnál Juhász Bálint ur az uradalom igazgatója fogadta társaságunkat. Nyugoti Magyarország kipróbált, nagy szakértelmű gazdája. Sokat és sok éven át munkáltunk együtt a gazdasági ügy előbbvitelén. Igazi öröm volt a viszontlátás.

Később Ruisz Gyula uradalmi intéző, volt tanuló társam és régen látott kedves barátommal omlottunk egymás ölelő karjaiba. Egész boldogság a régi kedves barátunkkal való viszontlátás.

Kölcsönös bemutatás után a központi vendég- elő vonultunk. Elszállásolás és reggelizés után nyomban kezdetét vette a szemle és pedig a köz-ponthban levő mének bemutatásával.

Gróf D'Orsay Olivér őrnagy, ménesparancs- nok ur volt szíves ezen ritka élvezetben részesíteni társaságunkat.

Az emberi tehetséget mindig nagyrabecsülöm, de e mellett azt a löismeretet, a mivel gróf D'Orsay őrnagy ur rendelkezik bámulom.

Szemlénk alatt az állattenyésztés, mezőgazda- sági kultúra és gyáripar váltogatták egymást.

Mielőtt azonban a látottakról bármit is szol- hatnék, ismerjük meg először egészében magát a mezőhegyesi uradalmat, a nyert adatok alapján, a mint következik:

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok üzlet- vitelére vonatkozó fontosabb adatok 1894-ben.

I.

I. Területviszonyok.

A birtok területe 30106 ¹¹⁹¹/₁₆₀₀ kat. hold. Ezen területből szántóföld 22799 ¹⁵⁴⁵/₁₆₀₀; rét 815 ¹⁰³⁰/₁₆₀₀; legelő 3559 ¹⁴³⁸/₁₆₀₀; erdő 1574 ⁶⁷²/₁₆₀₀; kert, udvar, utak, agyaggödör stb. 1356 ¹³⁰⁶/₁₆₀₀ k. h. (a ka- tasteri felvételek szerint)

A gazdaság 9 kerületre van beosztva, melyek mindenikén több (2—4) major és ménesistálló van elhelyezve. A kerületek a helyi és gazdasági visz- nyoknak megfelelőleg különböző nagyságúak; te- rületük 2000—4000 kat hold.

II. Személyzeti viszonyok.

Ménesparancsnok: Gróf Grimaud d'Orsay Olivér, cs és kir. őrnagy.

Ménesbirtok igazgató: Juhász Bálint m. kir. áll. mb. ig.

A ménesparancsnokság személyzete: 8 száza- dos 2 hadnagy, 1 számvevő főhadnagy, 5 állator- vos, 5 gyógykovács, 8 altiszt és 571 katona, csikós, szolga és egyéb katonai alkalmazott.

A birtok igazgatóság személyzete: 2 felügyelő, 10 intéző, 20 gazd. segéd, 1 művezető, 2 műmester, 2 erdővéd, 215 különféle kézmű iparos és 868 kü- lönféle urd. cseléd. A tisztii létszám kiegészítését képezik az időnként változó számban alkalmazott gyakornokok is.

Az egészségügyi személyzet 1 katonai törzs- orvos, 1 katonai fősebész, 1 polgári ménesbirtoki orvos, 1 gyógyszerész, 4 szülésznő és 1 gyógyszer- tári szolga.

Alkalmazásban áll ezenfelül 1 katonai lelkész, 8 népiskolai tanító, 1 tanítónő és 1 óvónő, vala- mint egy egyházi és 1 temetőőr is.

III. Berendezések és telkesítési munkálatok.

1. *Élővízcsatorna.* 1890-ben a cukorgyár építé- se alkalmából, annak vízzel való ellátása cél- jából vezetett be. Mesterségesen készült meder- ben a víz a Marosból ki-, és ismét a Marosba ve- zettetik vissza. A csatorna hossza 92 kilométer és vizszolgáltatási képessége 24 óránként 864,000 Hektoliter. Előállítás költsége = 388,678 frt 96 kr. Fenntartási költsége évente 10000 frt.

2. *Mezei vasut.* 1889. óta a terményszállítá- sok olcsóbbá tétele és a forgalom gyorsabb lebo- nyolítása céljából van üzemben. Az állandó felé- pitménnyel bíró vasutvonal hossza 40,122 kmtr. melyhez még hordozható vasuti sinkészlet is csatol- ható, ilyenből 6 kilométer hosszúságú készlet áll rendelkezésre. Az állandó sinpár hosszának további 8 kilométerrel való kiépítése is tervben van. For- galmi eszközök: 2 mozdony 30 lóerőre, 3 mozdony 40 lóerőre és 193 vasuti kocsi.

3. *Épületek.* Az épületek száma összesen 686. Ezek nevezetesebbjei: 2 templom, 7 fiu- és leány- iskola, 1 leányiskola és ovoda, 1 csendőrlaktanya, 5 emberkórház, 5 állatkórház, 8 vendégfogadó, bolt, mézszárszék, sütőház, 27 tisztii lakás, 19 kaszárnya, 17 magtár, gabonatorony és rostáló helyiség, (kö- zöttük 1 elevator berendezésű), 130 különféle is- tálló és ól, 157 cselédház és munkáslakok, 8 szesz- gyár és szeszraktár, 1 gőzmalom, ezenfelül külö- mböző pajták, színek és görék stb.

VI. Munkásviszonyok.

A sürgös mezei munkák beálltával a munkás szükségletet a közeli környék nem képes ellátni s ezért a birtok évente mintegy 2500 munkást a fel- vidékről kénytelen hozatni a szükséges gazdasági kézi munka ellátására. Ezen idegen munkások itt létük ideje lakást és rendszeres ételmezést kapnak,

a teljesítet munkáért pedig ezenfelül szerződészer- ti díjazásban részesülnek. 1 munkásnak napi ételme- zésére kiadott ételmi szerek értéke 20—22 kraj- czár, minden költségekkel együtt egy munkásnak 1 munkanapra átszámított ételmezése 29 ⁶/₁₀₀ kraj- czárba kerül. Ezen ételmen kívül, ha napszám- ban dolgozik, a férfi 40, a nő 30 krajczár, szokmány- munka esetén pedig mindenik az illető munkának megfelelő szakmájdíjazásban részesül. Az összes költségeket számítva 1 férfi munkás naponként át- lag 75 krajczárba kerül.

V. földmívelés.

1. *A kultúrágak szerint való felosztás az 1893—4. évre következőleg van előirányozva:*

Ugar	161 k. h.	0.5 %
Őszi	6254 k. h.	21.0 %
Tavaszi (kalászos, ipari és magnóvény)	9118 k. h.	30.0 %
Takarmány	4912 k. h.	10.5 %
Füvelő	5902 k. h.	19.5 %
Erdő	1609 k. h.	5.5 %
Művelés alatt nem álló terü- let	1854 k. h.	6.0 %
Haszonbérben	297 k. h.	1.0 %
Összesen 30107 k. h.*)		100.0 %

Az egyes majorokhoz tartozó szántó terület legnagyobb részben 15—16 lehetőleg egyenlő (60—100 hold) területű táblára van beosztva. Eb- ből 13 táblát a megállapított vetésforgó foglal el, 1—3 tábla a vetett rétek és 1—2 a legelők részére van fenn tartva. A két-két tábla sor közt fennha- gott 50 öl széles marhahajtó csapások, luczerna és egyéb alkalmas takarmánynövények vetésével hasznosíthatnak.

2 *Gőzekeztetés* 1881 óta a birtokon a mély művelést igénylő növények alá gőzekével mélyítte- tik a talaj. Ez idő szerint 3 gőzeke évente 3000—4000 hold szántóföld nyer melyek szántást. A szántás mélysége kezdetben 8—12" volt, most már kizárólag 14 "

A szántás költsége 1893-ban holdankint átlag 9 frt 26 kr volt.

3. *A trágyázás.* A trágyázás részletes adatai- ból az 1893-iki kimutatás ezeket tartalmazza.

Nevezetesen	M e g t r á g y á z a t o t t		E l e a l t t á l l ó t e r ü l e t		Ö s s z e s e n	
	erős	gyenge	erős	gyenge	erős	gyenge
B. Mezőhegyesi kerület	276	16	180	984	458	1000
K. Fecskei	201	543	339	385	540	928
B. Kamarási	176	1404	164	298	341	102
K. Kamarási	188	1538	131	755	270	693
K. Kamarási	168	308	183	944	351	1252
K. Kamarási	364	59	59	15	364	59
B. Peregő	160	1353	152	1422	313	1175
K. Kovácsbázi	179	247	170	1002	339	1249
K. Kovácsbázi	150	200	121	—	271	200
Összesen	1805	868	1442	1590	3248	858

4. *Mütrágyázás.* Mütrágya az 1891. évben jó sikerrel járt kísérletek óta a cukorrépa rendszerint alkalmaztatik. A folyó évben 2000 hold répa-

*) A területek a könnyebb áttekinthetőség végett kerek összegekben mutattattak ki. A fél holdon aluli területek elhagytak, a félholdnál nagyobbak egész hold- nak vétettek.

vetés jutott superfoszfáttal trágyázott földbe. Egy holdra két métermázsa superphosphat szórattott.

A műtrágyázás pénzbeli eredményét alábbi összehasonlítás tünteti fel:

Vettetett az uradalomban összesen 2567³¹⁸ h. répa. Ebből műtrágyával (2 q. superfoszfát) meghintetett 2074⁸¹⁷, trágyázatlanul maradt 492¹¹⁰¹ hold.

Termett: a műtrágyázott trágyázatlan földön

	q	q.
Az összes területen tisztított és fejelt répa	273,461 ³³	77,809 ⁶⁵
répafej	62,697 ⁶¹	15,615 ⁵³
holdankint répa	180 ⁰²	157 ⁹³
" fej	30 ²²	31 ⁶⁹

vagyis: a műtrágyás részlet holdankinti hozama tiszta fejelt répában 22⁰⁹ q-val nagyobb, mint a trágyázatlan részleté, ellenben emez 1⁴⁷ q. répa-fejvel adott nagyobb termést.

Pénzértékben kifejezve (répa à 80 kr, fej á 10 kr.) a trágyázott részlet hozott holdankint 147 frt 03 krt, a trágyázatlan 129 frt 50 krt.

A trágyázás költségeit (8 frt 14 krt) a trágyázott részlet hozam értékéből levonva, marad: a trágyázott területen holdankint több jövedelem 9 frt 36 kr.

5. Rétek és réttöntözés. A rétek, legelők és kaszálók csaknem kizárólag mesterséges úton a rendszer vetésforgóba osztott táblákon előállított füvelők. Az ujonan alakítottak rendszerint 4 - 5 évig kaszáltnak, azután két vagy több évig legelőül szolgálván ismét feltöretnek. Az élővízcsatorna létesítésekor 250 hold állandó rétterület öntözésre rendeztetett be, s a folyó évben további 250 hold ilyen rétt lesz öntözhetővé téve.

A rétek alakításánál vetőmagul főleg az árva rozsnok, a csomós ebir és a luczerna szerepelnek; az öntöző réteken a korcsere és a mezei komócsin is vettetik.

6. Művelési költségek. A szántás vetés és betakarításra fordított fogatos és gyalog munkaerő, valamint a gőzeke költségeit is számítva, a művelés alatt álló terület 1 holdjának művelési költségei 1893-ban 22 frt 59 krt tettek.

Ha a költségek csupán az eke alatt álló területre számítatnak, úgy 1 holdra 28 frt 55 kr művelési költség esik.

7. Termésátlagok. A ménesbirtok termés átlagai 1854 - 1893-ig a főbb kulturnövényekben a következők:

	Őszi buza	Árpa	Zab	Tengeri.
1854 - 1858-ig	339 kg.	394 kg.	342 kg.	744 kg.
1859 - 1863 ig	408 "	500 "	337 "	589 "
1864 - 1868-ig	658 "	861 "	402 "	744 "
1869 - 1873-ig	432 "	752 "	478 "	722 "
1874 - 1878 ig	616 "	891 "	563 "	673 "
1879 - 1883-ig	784 "	1108 "	861 "	1127 "
1884 - 1888-ig	1126 "	1320 "	1174 "	1501 "
1889 - 1893-ig	1657 "	1274 "	1070 "	1362 "
30 évi átlag				
1859 - 1888-ig	670 "	905 "	635 "	766 "
Az utolsó év				
1889 - 1893-ig	1057 "	1274 "	1070 "	1362 "
Tehát az utolsó 5 év szaporodása % -ban kifejezve	57 ⁰ / ₀	40 ⁷ / ₀	68 ⁵ / ₀	77 ⁸ / ₀
1893 évi átlagos termés	1214 kg.	1374 kg.	981 kg.	1756 kg.

8. Terményeladások és átlagárak. A múlt év összes terméséből eladatott az év folyamán:

a) őszi búzából (I. oszt.) 32752 métermázsa 6 frt 96 kr átlagárban,

őszi búzából (II. oszt.) 661 métermázsa 6 frt 23 kr,

b) árpából 2928 métermázsa 5 frt 56 kr

c) tengeriből 1030 " 4 " 76 "

d) repceből 2802 " 12 " 28 "

e) dohány 1365 " 21 " 39 "

f) gyapju 409 métermázsa (anya) 39 frt 90 "

g) gyapju 80 méterm. (bárány) 21 " 14 "

Valamennyinél átlagárakat értve

Egyéb termények csak kisebb mennyiségben adattak el a következő átlagárakban:

a) tavaszi búkkönym g 43 métermázsa 7 frt,

b) muharmag 96 méterm. 7 frt,

c) vörös-heremag I. oszt. 76 méterm. 72 frt, vörös-heremag II. oszt. 19 méterm. 62 frt.

VI. Erdészet.

Az uradalom területén elszórtan több kisebb parcellában összesen 1574 hold erdő van, mely bár inkább faültetvények mint erdő jellegével bír, mégis rendszeres erdészeti kezelés alatt áll. Kezelésével egy erdészeti intéző van megbízva

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Még egyszer a lóhere-pusztító bogárról.

Mult számunkban megemlékeztünk már a heremagtermelést fenyegető kis ormányos bogárról, melyet némi tartózkodással *Apion apricans*-nak neveztünk el, újabb információink alapján azonban e bogár az *Apion assimile*, a mint azt a „Köztelek“ 65 ik számában Jablonowski ur is közli. E két bogárfaj különben nagyon hasonlít egymáshoz és nehezen különböztethető meg egymástól.

Mind a két bogár nagyon apró s azért az ismertető jeleket csak éles nagyítóval felfegyverezett jó szem képes megállapítani.

Az *Apion assimile* és *A. apricans* között Taschenberg szerint a különbség abban áll, hogy míg az *Apion apricans* csápjának a tövén több gyűrű sárgásbarna színű, addig az *Apion assimile* csápján egy sárgásszínű tő van; az *A. apricans* szárnyfedői gömböded tojásdadok, fénylő feketék s a nyakpaizs hosszabb mint széles, addig az *A. assimile* szárnyfedői erősen boltozatosak, kevésbé fénylők bár szintén feketék, a nyakpaizs pedig hengeres; ormánya pedig erősen görbült.

Mind a két fajnak, úgy mint még több más *Apion* fajnak is hasonló az életmódja s mind álcakorukban a lóhere fejét rágják ki. Ilyen fajok még az *Apion trifolii*, az *A. seniculum*, az *A. virens*, *A. flavipes*, *A. fagi* stb. de ezek ritkábban lépnek fel és nem okoztak még kárt.

A mi az *Apion* ellen való védekezést illeti Jablonowski ur a „Köztelekben a magtermelés megszorítását ajánlja, olyformán, hogy a lóherének azt a részét, a melyet az *Apion* meglepett, még akkor kell lekaszálni, a mikor a bogár álca állapotban van benne. Az ilyen lekaszált lóherét vagy azonnal fel kell etetni, vagy zsombolyai kazalban kell erjeszteni, hogy a rovar teljes kifejlődése előtt tönkre menjen.

A magam részéről azt tartanám, hogy ha a lóhere magképzése már előrehaladt pl. most, úgy, hogy a bogár talán már nem pusztíthatja azt el teljesen s a mikor a lóhere takarmánynak már kissé vén lenne, akkor a lekaszálástól el lehetne tekinteni s a magnak aratását megreszkírozni és inkább a jövő évben vegyük elejét a bogár kifejlődésének az által, hogy a lóherét hamarabb és többször kaszáljuk, úgy, hogy a bogár nem találja a fejlődéshez szükséges lóherfejeket. Ekkor persze a magtermeléssel egy évig szünetelni kellene, a mi bizony különösen az erdélyrészi gazdára nézve valóságos csapás. Ilyenkor azután még a réteken, legelőkön s utak mentén nővő lóherét is le kellene kaszálni, nehogy ennek fejében a bogár fejlődhesen.

Végre még az a kérdés merülhet fel, vajlon nem lehetne e a lóhere lakaszálása után a télire félre vonuló bogarakat elpusztítani? pl. égetett mész hintése vagy más efféle szer használata által?

Páter Béla.

A pulya tyuk.

Igy nevezte el Szeremley Lajos volt erzsébetvárosi tanfelügyelő azon tyukfaját, melynek rajzát és leírását velem közölte, elnevezvén e tyukot „erdélyi pulya tyuk“-nak, mondván, hogy ezen tyuk Erdélyben gyakran fordul elő.

Ezen tyuknak jellegzője, hogy oly rövid lábai vannak, miszerint, ha áll is, ülni látszik. Taraja fennálló, egyenes, rovátkos, lábai tollatlanok. Rövid lábainál fogva, nem kaparhat, és így a kertekben kárt nem tesz; melle-husa rendkívülileg ki van

fejlődve, de testének más részei is igen előnyösen ki vannak fejlődve, nevezetesen a püspök falatja tájékán a hátán, mi tyuknál ritka számba megy. Színe különböző, mint a házi tyukoké. Csontozata elég finom, mit bizonyítanak azon csontok, melyeket Szeremley nekem beküldött. Rövid lábainál fogva csak keveset és csak mérsékelten mozoghatván, ez a körülmény a hus lerakódásra igen előnyös, meg a mellett nagy testű is, úgy hogy bátran sorozható az első rangu hustyukok közé.

Nem tudom vannak-e most ilyen tyukok Erdélyben, mert hogy ennek hírét vettem, azóta husz esztendő mult el; minden esetre érdekes volna, ha erdélyrészi baromfi-tenyésztőink ez irányban nyilatkoznának.

Én azóta csak Panesován, a szőlők közt akadtam e tyukokra, még pedig csapatosan, és láttam egyik budapesti baromfi-kiállításon Raksányi Anna által kiállított egy fekete törzset.

Ha mi olyan élelmeseek volnánk, mint a Franciaák, mindjárt volna egy külön fajtánk, mint nekik a „Courtes Pattes“-ak, a „pulya“ fajta.

Hej ha az a „ha“ meg a „volna“ nem volna, mind másképpen volna.

Grubicy Géyza.

Vegyes közlemények.

— Jövő héten tartandó országos vásárok. Aug. 19. Előpatak, Hátszeg, M.-Gy.-Monostor, N.-Enyed. — 20. Csik-Kozmás, Felvincz, Hátszeg, Kis-Kapus, Köszvényes, M.-Gy.-Monostor, Mocs. — 21. Baróth, Csik-Kozmás, Felvincz, Hátszeg, Kis-Kapus, Köszvényes, Mocs, Sárkány, Szász-Sebes. 22. Felvincz, Kis-Kapus, Szász-Sebes, Sárkány. — 23. Besztercze, Felvincz, Kis-Kapus, Korond, Morganda, Szász-Sebes, Tövis, Sárkány. — 24. Besztercze, Hátszeg, Kerelő-szt.-Pál, Korond, Morganda, N.-Borosnyó, N.-Kapus, Szász-Sebes, Tövis. — 25. Alsó-Vist, Besztercze, Hátszeg, Kerelő-szt.-Pál, Korond, Morganda, N.-Borosnyó, Tövis.

— Őszi lóvásár Budapesten. Az országos magyar gazdasági egyesület a m. kir. állami ménesintézetek anyagának árverésével kapcsolatban október 6., 7., 8 és 9-én tartja őszi lóvásárját Budapesten, a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság „Tattersal“ telepén A vásár díjazással lesz egybekötve, a legszebb és legjobb négyes, kettes és egyfogatok ugyszintén háttas lovakra és ponykra értékes tisztelet díjjak tüzetek ki. Érdekes látványosság a díjazott lovak és fogatok elővezetése ugratása, előhajtása stb. a Tribün közönsége előtt. Az állami lovak árverése október 5., 6., 7-én a többi lovak eladása a további napokon. Bejelentési határidő szeptember 1 Felvilágosítással szívesen szolgál az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Budapest (Köztelek.)

— Oroszország gabonatermése. Az orosz földművelésügyi miniszterium által kiadott jelentés szerint a termés kilátások június hó végén Oroszország, valamint a Kaukázus nagy részében kielégítőek voltak; egyes helyeken a vetések minden tekintetben kitűnően állanak, viszont azonban vannak olyan helyek is, a hol a kilátások nem a legkedvezőbbek. Jól állnak a gabonaneműek főleg a fekete földön, a Donvidék némely részének kivételével, továbbá a Kuban vidéken Perm és Wjatka-ban, Nisni-Nowgorod, Vladimir, Moszkv, Koluga, Szmolenszk, Jaroslaw, Jwer és Minsk kormányzóságokban. A gabona nagyon jól kifejlődött, szép nagy kalásza van, s ha az idő állandóan kedvezett volna s a bőség nem sorvasztaná el több helyen a magot, az idej termés egyike lett volna a legkiválóbbaknak. A taxaszi gabonaneműek is tulnyomó részben jól állanak.

— Méhészeti kiállítás. Szamosujvárott a méhészkör minta méhesének felavatása alkalmával e hó 18 - 19 - 20-ikán méhészeti kiállítást rendez.

— Takarmánykivitel Romániába. Romániának az idén rossz takarmánytermése van, minek következtében Erdélyben iparkodnak szükségletüket beszerezni, hol az meglehetősen sikerült. A romániai gazdák főképp szénát exportálnak; az utóbbi hetekben legalább is 50—60 kereskedő fordult meg Brassó és környékén s valamennyi Bukarest, Plojeszti, Brailá és több vidéki város részére takarmányt keresett. A nagy takarmány kereslet folytán a széna ára jelentékenyen emelkedett Ma már csak 2—2.50 forinton lehet kapni jó minőségű kivitelre alkalmas szénát.

— Kikötők versenye. Trieszt tarifa leszállítására Fiume újabb engedményekkel válaszol Augusztus 1-jével ugyanis nemcsak a fumei elevátorokban, hanem a közraktárakban is mérsékelt tarifák lépnek életbe. Különösen fontosak a kiviteli cikkre, a szilvára, ásványvizre stb. tett engedmények. A behozatali árak közül jutánál történtek leszállítások.

— Gyümölcsvásár és kiállítás Nyitrán. A nyitramegyei gazdasági egyesület Nyitrán kiállításal egybekapcsolt gyümölcs vásárt rendez, mely szeptember 22-étől október 1-ig fog tartani. Bejelentési iverk a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál kaphatók Nyitrán, hova azok szeptember hó 1-ig kitöltve visszaküldendők. A gyümölcsminták szeptember hó 20-ig szállítandók Nyitrára.

— Filloxera zárlatok. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Abony községe, Gömör és Kishont vármegye Balogfalva, Málé, Sid és Söreg községe, Kis-Küküllő vármegye Dombó községe, Zala vármegye Börzönce és Magyar-Szerdahely községe, Alsó-Fehér vármegyei Monora község, továbbá Nyitra vármegyei Geszte és Nyitra-Bodog községek szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett községek határát a földmívelésügyi miniszter zár alá helyezte.

— Szőlők állása. Délnyugoti Németországból jelentik, hogy egy idején megeredt pászta eső javított ugyan a szőlők helyzetén, midannak dacára alig lesz valami kitűnő hozadék úgy mennyiségileg, mint minőségileg. Badenben nagy kárt okozott a peronoszpora, a szőlő nem tud most fejlődni. Bor sok van még a pinczékben, az árak nem igen engednek, hektoliterje 33—40 márka. Elzász-lotharingiában a sok betegség erősebb, mint Elzászban. A borárak szilárdan tartják magukat, 42—65 márka hektoliterenkint. Egy év alatt e tartományban a szőlőtermelők sorából több száznál föl hagyott a szőlőtermeléssel, ez is szomorú jele az állapotoknak. Római hírek szerink a szőlő ez idén nem jól áll, valami új betegség ütötte föl tanyáját, a fiatal bogycok kiszáradnak és lehullanak. Azonkívül a peronoszpora is terjedt Bordeauxból irják, hogy gazdagon fizető őszre már nem igen reménylenek, alig lesz féltermés. Médochan most szépen fejlődik a szőlő, csak hogy igen kevés lesz, mert a nagy meleg megártott, ott a hol korai volt a virulás. Egy általán egész déli Franciaországban a termés alig fogja magát kitűnően kifizetni. Az árakra még eddig nem volt a szőlők állapota valami befolyással. Az árak szilárdak, 225—400 franc tonneanért. Az üzlet csekély, sem kínálat, sem vételkedv nincsen. Hivatalos francia adatok szerint 9 departementben kitűnő, 34-ben jó, 15-ben alig jó és 3-ban rossz szüret lesz, ha csak valami közbe nem jön.

— Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület alkalmat akarván adni tagjainak és az érdeklődőknek, hogy a radnai havasok legszebb természeti ritkaságait megtekinthessék, folyó évi nyári közgyűlést országos kirándulással kapcsolatosan szept. 2-án Radna-Borbereken tartandja meg.

— Kühne E. mosoni gazdasági gépgyára 194-ik sz. főárjegyzékének kivonatát veszik lapunk olvasói melléklet gyanánt. Hazánk ezen legrégebb (alapított 1856-ban) és legszolidabb gazdasági gépgyárát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— Gazdák mindazt a mire gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedésből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— Kerestetik bérbe adó birtok, teljesen magyar vidéken, ha lehet fölszerelve, 1000—2000 frt bérösszegig. Mielőbbi átvétele kívánatos. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez intézendők.

— Házmesteri, udvargazdai, vagy iroda szolgálai állást keres egy 34 éves, családos józan életű egyén, a ki 5 év óta a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet szolgálatában áll, megelőzőleg 3 évig csendőr is volt és minderről igen jó bizonyítványokkal rendelkezik. Bővebb felvilágosítás nyerhető s okmányai is megtekinthetők lapunk szerkesztőségénél.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonátőzsde.

A múlt héten még folytonosan tartó, szinte kétségbeesítő szárazság következtében a kapás növények, mint tengeri és répa neműek igen nagyon szenvedtek; csapadék ugyan előfordult kisebb mennyiségben az ország némely vidékén, hanem az olyan rövid ideig tartó volt, hogy ugyszólván csakis a port verte el, hanem jótékony hatással nem volt. Az okozta, hogy ezeknek ára úgy külföldön, mint nálunk tetemesen felment és lisztneűek, mint buza és rozs ára is ezen áremelkedéssel lépést tartottak; rozs is a zab lanyhult el e héten, a mely lanyhulás azonban sehogy sem indokolt. Árpában az üzletmenet külföldi nagyobb bevásárlásokra meglehetősen kifejlődött és kiváltképp a dunántúli merkantil áruk lettek nagyobb mennyiségben bevásárolva. Árpában az idén alacsonyabbak a jegyzések mint a múlt évben, melynek főoka leginkább abban keresendő, hogy külföldön, kiváltképp Bajorországban jó árpatermést remélenek. Rozsban e héten 15—20 krajczárnyi áremelkedés állott be.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6.35	6.85
Rozs	5.05	5.50
Árpa	5.50	5.60
„ égetni való	6.20	7.00
„ sörfőzdei	7.30	8.40
Zab	5.80	6.00
Káposzta-repcze	9.00	9.50

Határidőüzlet.

Határidő üzletekben nagy számmal fordulnak elő fedezések, melyek kiváltképp búzában és tengeriben észlelhetők.

Értéktőzsde.

A hét végén a hausse erélyesen folytatódott s támogatva a külföldi arbitrage kereslete által, az üzletkedési értékek s első sorban az osztrák hitelrészvény újabb jelentékenyebb árelőnyt értek el.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

A tartós szárazság hátrányára van a lóhere növény fejlődésének és a várandó termésnek. Igaz, hogy szép időjárás még sokat helyre hozhat és 2—3 hét múlva a termésről már félig meddig biztos adataink lesznek. Francia és Olaszországból igen jó lóhere és luczerna termést jeleznek. A luczernát helyenkint már cséplik, az eddig beérkezett minták mind apró szemű magra vallanak. Az árak hihetőleg oly keretben fognak mozogni, mint tavaly. Most vethető magvaknak, mint káposztarepözé-

nek, spergulának, bborherének, pohánkának, őszi borsónak stb. meglehetősen kelete van.

Kolozsvár, 1894. Aug. 16-ról. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 30 kr. Rozs 4 frt 20 kr. 4 frt 30 kr. Török-buza 5 frt — kr. 5 frt 20 kr. Zab 7 frt — kr. 6 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Méter-mázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahús 50 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kőső 9 kr. Disznózsir 64 kr. Bors 1 frt — kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1894. Aug. 17-án. Az üzlet csendes volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 kg. nehéz 42—43½ kr. 280—300 kg. nehéz 42—43½ kr. Öreg 300 kg. tulli 41—42 kr. Vidéki sertés 42—43½ kr. Szerb 40—42 kr. Román — kr. tiszta klkg., páronkint 45 kg. életsúly levonás és 4% engedmény szokások.

Eleségárak: Tengeri frt 5.65. Árpa frt 6—Kőhánán átvéve.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Eladó 7 drb.

2¼ éves tenyész-bika

249. (13-x.) (magyar fajta)

Solymosy László

teremei birtokán.

u. p. Nagy-Teremi

Kis-Küküllő megye.

Kwizda Ferencz János
osztr.-m. cs. és k. és románk udv. szál-
lító ker. gyógyszerár, Korneuburgban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító házi szer köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Kapható minden gyógyszerárban.

Tessék a védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan

kifejezni:

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

222 (9—15)

Árak:

¼

palaczk

1 frt o. é.

½

palaczk

60 kr.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

265. (7—10) Budapest, Alkotmány-utca 81.

ADRIANCE PLATT & Co

new-yorki gépgyárosok

kizárólagos

Fükaszáló,

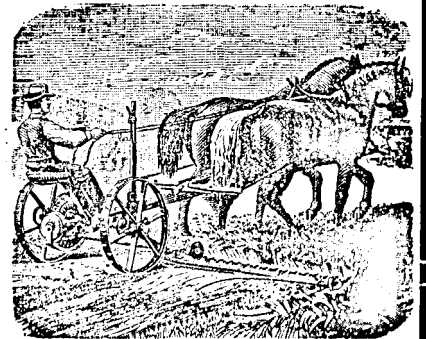
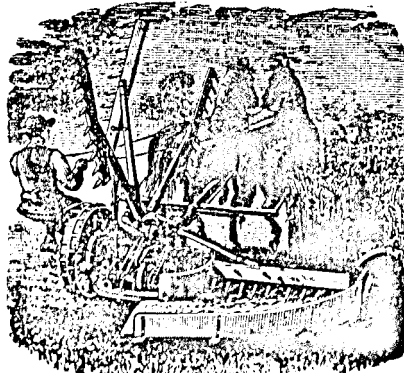
Marokrakó,

Arató-, és

Kéveköti arató gépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

„AZURIN” 1 frt 25 kr. klgrként. | Eredeti Vermorel-féle „ECLAIR” permetező, szabad csomagolással 21 frt. | „RÉZGÁLIGZ” 26 frt mmázsánként

BIZTOS HATÁSÚ HASZNÁLATA NEM VESZÉLYES

LAWES FELE
GYAPYUMOSÓ SZEREL

JAVÍTOTT
GYAPYUMOSÓ
POR

LAWES FELE
VEGYESZETI RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
FŐRAKTÁR 59 MARK LANE LONDON

BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER A RÜH ELLEN

MAGYARORSZÁGI RAKTÁR: NERUDA NÁNDOR URNÁL
BUDAPESTEN: KOSSUTH LAJOS UTCA.
KÉPVISELŐ KRALUPPER, E.G.
KIRÁLY UTCA 69 SZ.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél **KOLOZSVÁRT.**

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor nitrogén kali } **műtrágyáit**

nemkülönbben szabadalmát képező

különlegességeit
mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart **TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.**

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfonalat bárkinek készséggel küld.

117 (33-x)

az igazgatóság.

Uj! Az „Excelsior Hungaria“ Uj!
szabadalmazott

Peronospora fecskendő,
ez idő szerint a legjobb, legegyszerűbb és leghatékonyabb fecskendő szőlők, fák stb megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltávolítása által szét-zedhető. Gummi tömitése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. —
Ára 18 frt.

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISS ERNŐ
vaskereskedőnél,
KOLOZSVÁRT, FŐTÉR.

A „Hungaria“ műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület- és butor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapír, méhészeti eszközök nagy választékban

Uj! Árlappal ingyen és bérmentve Uj!
szolgálók.
259. (12-x)

Gépolaj, kocsikenőcs, zsákok, ponyvák,
és egyéb gazdasági szükségleti cikkek

SZÁVOSZT ALPHONS
cs. és kir. udv. szállító
magkereskedése
és gazdasági cikkek üzletében

BUDAPEST, V., Arany János-utca 11. sz
szerezhetők be a

legjutányosabban.

➡ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ➡
236. (23-x)

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvénytársaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,

Répatrágyát,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út, régi lóversenytér, vagy Kiss Ernő vaskereskedő Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli és kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.

Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.

201. (33-x)

Mindenemű műtrágya.

Répatrágya.

Megjelent: **FROMMER A. HERRMAN** utóda

119 Főüzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. **BUDAPEST** Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (39-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ **ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról.** ➔

Vásárol mindennemű **GAZDASÁGI MAGVAKAT** a legmagasabb áron.

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb

PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTTATOTT 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-

világosítással szolgál az (8-x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

Magyar királyi

269. 5-x.

államvasutak gépgyára.

Gőzeséplő-garniturák,

malom és egyéb ipari czélokra alkalmas

hengerkazános-lokomobilok,

szalmakazaló-gépek,

gőzkukoriczamorzsolók, Stibor-kőrfűrészek

➔ mindig csak ➔

a magy. kir. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA vezérigénységénél. Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a. rendelőnk meg.

Figyelmeztetés!!

Óva intünk azon visszaélések elől, melyek a m. kir. államvasutak gépgyára kitűnő hírnevével, általunk nem ismert számtalan utazó ügynök részéről elkövetetnek, olyformán, hogy a gazdaközönség jóhiszeműségét kihasználva, a mi közlegeinként mutatják be magukat, magyar állami gépet ajánlanak és azután más, szintén magyar elnevezésű gyártmányt szállítanak. — Midőn tehát e részben a legnagyobb óvatosságot ajánljuk, tisztelettel kérjük a n. é. gazdaközönséget, hogy csakis azon egyéneket ismerje el a mi közlegeink gyanánt, a kik közjegyzőleg hitelesített meghatalmazásunkat felmutatni tudják.

Tisztelettel

A m. k. államvasutak gépgyárának vezérigénysége.

Főraktár Budapest, 1894. augusztus 1-sőtől saját házban

244. (17-36)

VI., Váci-körút 57/a. sz.

Alakult 1856.

K Ü H N E E.

Alakult 1856.

g a z d a s á g i g é p g y á r a M o s o n b a n

ajánlja általánosan kedvelt; egyszerűségében feiülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított áron.

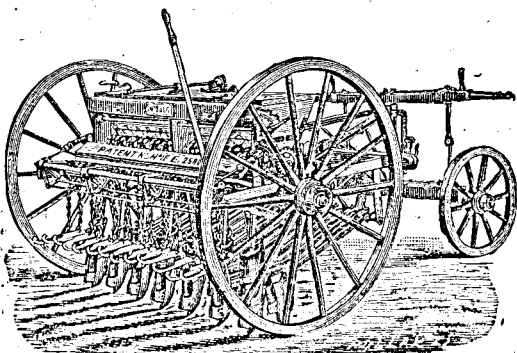
Hegyes hullámos területre „MOSONIDRILL“ legjobb, legegyszerűbb sorvető.

Sack-féle ekék, két és több vasu ekék. Laacke-féle szántó földboronák 12-féle nagyság-

ban, **Laacke-féle** kedvelt rétboronák. **Rosták, konkolyozók, kitűnő szelelő magtárrosta,**

(33 frt) meglepő munkaképesség **Ventzky-féle füllesztők, szecska és répvágók stb. stb.**

➔ **Árjegyzékek bérmentve.** ➔

Főraktár Budapest, 1894. augusztus 1-től (saját ház) VI., Váci-körút 57/a.

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J.

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (3-52)